

Total number of printed pages-8

63 (FY)SEM-2/VAC2/EVSVAC1024

2025

ENVIRONMENTAL STUDIES

(VAC)

Paper : EVSVAC1024

(Environmental Studies)

Full Marks : 70

Pass Marks : 28

Time : Three hours

The figures in the margin indicate full marks for the questions.

1. Choose the correct answer : 1×8=8

সঠিক উত্তৰটো বাছি উলিওৱা :

(a) Which of the following is NOT a method of *in-situ* conservation ?

তলৰ কোনটো স্থানিক সংৰক্ষণ পদ্ধতি নহয় ?

(i) Biosphere Reserve

জৈৱমণ্ডল সংৰক্ষিত অঞ্চল

(ii) National Park

ৰাষ্ট্ৰীয় উদ্যান

(iii) Botanical Garden

উদ্ভিদ উদ্যান

(iv) Wildlife Sanctuary

বন্যপ্রাণী অভয়াৰণ্য

(b) Biodiversity hotspots are —

জীৱবৈচিত্ৰ্যৰ উষ্ণমণ্ডল বুলিলে কি বুজায়?

(i) Areas rich in minerals

খনিজত সমৃদ্ধ অঞ্চল

(ii) Areas with maximum species richness

সৰ্বাধিক প্ৰজাতি সমৃদ্ধি থকা অঞ্চল

(iii) Areas under high temperature

সৰ্বাধিক উষ্ণতা থকা অঞ্চল

(iv) Reserve forest

সংৰক্ষিত বনাঞ্চল

(c) Which organization publishes the Red Data Book?

ৰেড ডাটা বুক কোন প্ৰতিষ্ঠানে প্ৰকাশ কৰে?

(i) WHO

(ii) WWF

(iii) IUCN

(iv) UNEP

(d) Detritus food chain starts from —

ডেট্ৰিটাছ খাদ্য শৃংখলা পৰা আৰম্ভ হয় —

(i) Green plants

সেউজীয়া উদ্ভিদ

(ii) Grass

ঘাঁহ

(iii) Dead organic molds

মৃত জৈৱ ভেকুৰ

(iv) Phytoplankton

উদ্ভিদ প্লংক

(e) Which of the following is not a cause of biodiversity loss ?

তলৰ কোনটো জীৱবৈচিত্ৰ্য হ্ৰাসৰ কাৰণ নহয়?

(i) Habitat destruction

বাসস্থান ধ্বংস

(ii) Overexploitation

অতিমাত্ৰা শোষণ

(iii) Climate stability

জলবায়ু স্থিৰতা

(iv) Pollution

প্ৰদূষণ

(f) Which of the following is not a level of biodiversity?

তলত দিয়া কোনটো জৈৱবৈচিত্ৰ্যৰ এটা স্তৰ নহয়?

(i) Genetic diversity

জিনীয় বৈচিত্ৰ্যতা

(ii) Species diversity

প্ৰজাতিৰ বৈচিত্ৰ্যতা

(iii) Ecological diversity

ইক'লজি বৈচিত্ৰ্যতা

(iv) Animal diversity

প্ৰাণী বৈচিত্ৰ্যতা

(g) The main source of energy in an ecosystem is -

এটা পৰিবেশতন্ত্ৰত শক্তিৰ প্ৰধান উৎস হ'ল

(i) Green plants

সেউজীয়া উদ্ভিদ

(ii) Sunlight

সূৰ্যৰ পোহৰ

(iii) Organic matter

জৈৱ পদাৰ্থ

(iv) Wind

বতাহ

(h) Pyramid of energy is always -

শক্তি পিৰামিড সদায় -

(i) Cyclic

চক্ৰাকাৰ

(ii) Linear

ৰৈখিক

(iii) Inverted

ওলোটো

(iv) Upright

উৰ্ধমুখী

2. Answer the following questions : (any six)
2×6=12

তলত দিয়া প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ লিখা : (যিকোনো ছয়টা)

(a) Write any two features of aquatic ecosystem.

জলজ পৰিবেশতন্ত্ৰৰ যিকোনো দুটা বৈশিষ্ট্য লিখা।

(b) What is land pollution?

মাটি প্ৰদূষণ কি?

(c) Define food web. Give example of it.

খাদ্যজালৰ সংজ্ঞা দিয়া। ইয়াৰ উদাহৰণ দিয়া।

(d) What is soil erosion ?

ভূমিস্থলন কি?

(e) Differentiate between renewable and non-renewable resources.

নবীকৰণযোগ্য আৰু অনবীকৰণযোগ্য সম্পদৰ মাজত পাৰ্থক্য নিৰ্ণয় কৰা।

(f) Write the full form of CBD and UNESCO.

CBD আৰু UNESCO ৰ সম্পূৰ্ণ ৰূপ লিখা।

(g) What is Alpha diversity ?

আলফা বৈচিত্ৰ্যতা কি?

(h) Give any two example of endemic plants in India.

ভাৰতবৰ্ষত উপলব্ধ যিকোনো দুটা স্থানিক উদ্ভিদৰ উদাহৰণ দিয়া।

3. Write short notes on **any six** of the following :

5×6=30

তলৰ উল্লেখ কৰা যিকোনো ছয়টাৰ চমু টোকা লিখা :

(a) Nuclear hazards

পাৰমাণৱিক বিপদ

(b) Global Warming — causes and consequences

গোলকীয় উষ্ণতা বৃদ্ধি — কাৰণ আৰু পৰিণাম

(c) Environmental Protection Act

পৰিবেশ সুৰক্ষা নীতি

(d) Chipko Movement

চিপকো আন্দোলন

(e) Clean Ganga Movement

পৰিষ্কাৰ গংগা আন্দোলন

(f) Types of environmental pollution

পৰিবেশ প্ৰদূষণৰ প্ৰকাৰসমূহ

(g) Man-Elephant conflicts

হাতী-মানুহৰ সংঘাত

(h) Ramsar Convention

ৰামছাৰ সন্মিলন

(i) *In-situ* conservation of plants

উদ্ভিদৰ স্থানিক সংৰক্ষণ

4. Answer the following questions : (**any two**)

10×2=20

তলত দিয়া প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ লিখা : (যিকোনো দুটা)

(a) What is biodiversity ? Write the different types of biodiversity with example.

2+8=10

জীৱবৈচিত্ৰ্যতা কি? জীৱবৈচিত্ৰ্যতাৰ বিভিন্ন প্ৰকাৰৰ বিষয়ে
উদাহৰণসহ লিখা।

- (b) What is ecosystem? Discuss about the energy flow in an ecosystem with suitable examples. $2+8=10$

পৰিস্থিতিতন্ত্ৰ কি? পৰিস্থিতিতন্ত্ৰত শক্তিৰ প্ৰবাহৰ বিষয়ে
উপযুক্ত উদাহৰণসহ আলোচনা কৰা।

- (c) What is biogeography? Discuss about the different biogeographic zones in India. $1+9=10$

বায়ুজীৱগ্ৰাফি কি? ভাৰতবৰ্ষৰ বিভিন্ন বায়ুজীৱগ্ৰাফিক
অঞ্চলসমূহৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

- (d) Write short notes on : $5 \times 2 = 10$

চমু টোকা লিখা :

- (i) Alternate sources of energy

শক্তিৰ বিকল্প উৎসসমূহ

- (ii) Hotspots

উষ্ণ মণ্ডল